

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadása
vagy megőrzésére nem vállal korik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Installáció Biharban.

A Tiszák ősi fészkeben olyan fényes installációt rendeztek a vármegye új főispánjának, amelyet az utóbbi időkben alig láttak valahol az országban.

A szabadelvű párt bukása után úyszólván egyedül itt maradt fenn a régi pártszervezet, mely a megyeházán a koalíció alatt is megtartotta domináló álláspontját, óriási többségét. Csak természetes azért, hogy amikor elkövetkezett az újraéledésnek általuk régvárt ideje, kiült az öröm arcukra és örömlükben országgrszóló fényes installációt rendeztek az új éra új főispánjának, aki különben tősgyökeres bihari ember, három évtized óta szolgálja híven a vármegyét.

Ez a külső keretet képezte a szép ünnepséghez. Magvát, jelentőségét — a főispánnak tartalmas beköszöntője mellett — két ritka körülmény adta meg. Egyik az, hogy az installáción részt vett az új politikai alakulás főrendezője gróf Tisza István. Másik Fetser püspök nagy beszéde, melynél hatásosabb kevés hangzott el Bihar sok vihart látott ősi székházában.

Miskolczi Ferenc installációja.

Biharmegye nagy napra virradt tegnap. Miskolczi Ferenc dr főispán installációjának hatása már a kora reggeli órákban meglátszott az egész városban. A megyeháza fellobogózott frontja előtt nagy tömeg nép hullámzott, melyben diszruhás lovasrendőrök tartották fenn a rendet. Kilenc óra előtt már gyülekezni kezdtek a megye urai. Dismagyarba öltözött urakkal robotgattak a megyeházára, melyet erre az alkalomra igen izlésesen feldiszitettek. A kapu alatt hatalmas babérfák között haladtak az érkezők.

Kilenc órakor a teremben a diszes hölgy közönség diszruhás megyei urak és küldöttségek minden helyet elfoglaltak.

Dismagyarba voltak öltözve a következők: Gróf Tisza István, gróf Tisza Kálmán, gróf Kornis Károly, Hlatky Endre, Markovits Manó, Beöthy László, Baranyi András, Balogh Elemér, Miskolczi József, Tóth Dezső, Telegdy József, Markovits Károly, Olasz Elemér, Örléy György, Ertsey Péter dr, Miskolczi Jenő, Vattay Gyula, Schwarcz Jakab, Jantsovits Jenő, Rimler Károly, Hoványi Gyula, Bordé Ferenc, Fráter Emil, T. Thury Ignác, Miskolczi Lajos, Bujanovits Rudolf, Klobusitzky

Tibor, Szunyogh Szabolcs, Beöthy Pál, Bölönyi József, Tamássy Árpád, Czifra Kálmán, Keszthelyi Zoltán, Markovits Károly, Markovits Manó, Plathy Miklós.

A hölgyek részére külön emelvényt készítettek, melyen a következők foglaltak helyet:

Dr. Miskolczi Ferencné, Miskolczi Ágnes, Miskolczi Lili, Miskolczi Bernátné, Hlatky Endréné, Hlatky Duci, Pallay Lajosné, Dr. Fásy Lajosné, dr. Gyöngyössi Istvánné, Des Echerolles K. Sándorné, Des Echerolles K. Gilbertné, Dániel Lajosné, Dániel Margit, Csapó Lenke, Varró Domokosné, Vallner Erzsike, Vallner Ilonka, Jantsovits Jenőné, Ertsey Péterné, dr. Örléy Györgyné, Nadányi Miklósné, Nadányi Lica, Verner Kálmánné, Vasady Lajosné, Wertheimstein Sarolta, Czifra Kálmánné, Tyll Imréné, Tyll Lujza, Juricskay Barnáné, Markovits Antalné, özv. Czifra Gerőné, Wertheimstein Alfrédné, Bisztereczky Kálmánné, Kágyi Ödönné, Nagy Móréné, Czifra Vilma, Örléy Anna, Ujházi Antalné, Répás Mihályné, Beöthy Ilonka, Beöthy Malvinka.

Keszthelyi Zoltán főjegyző alispán helyettes 9 órakor megnyitotta az ülést. Megnyitójában elsősorban üdvözölte a szép számmal megjelent vendégeket és tagokat aztán felkérte Baranyi András főjegyzőt a közgyűlés első tárgyának előterjesztésére.

Baranyi András első sorban a belügyminiszter leiratát olvasta fel, melyben tudatja a miniszter, hogy Glac Antal főispánt állásától saját kérelmére a király felmentette. Ezzel kapcsolatosan olvasták fel Glac Antal bucsuzó levelét, melyre a közgyűlés úgy határozott, hogy az eltávozott főispán nagy szabású tevékenységének, érdemeinek elismerését jegyzőkönyvileg örökítik meg.

Az új főispán.

Keszthelyi Zoltán elnök bejelentette illetve felolvastatta dr Miskolczi Ferencnek főispáni kinevezésére vonatkozó miniszteri leiratot. Indtványozza az elnök, hogy ősi szokáshoz híven hívják meg küldöttségileg az új főispánt a hivatalos eskü letételére. Javasolja, hogy a küldöttségbe Tisza István gróf vezetésével dr Beöthy László, Radu Demeter dr, Fetser Antal, Mangra Vazu, Bölönyi József, Telegdy József, Szunyogh Szabolcs, Kovács András választassanak be.

A főispán megérkezéséig a gyűlést felfüggesztik. Pár perc múlva a küldöttség Miskolczi Ferenc főispánnal az élen visszatért a közgyűlésbe. A közönség óriási éljenzéssel fogadta az új főispánt. Az éljenzés lecsillapultával Keszthelyi Zoltán a következő beszéddel fogadta Miskolczi Ferencet:

Méltóságos Főispán Ur!

Császári és apostoli királyunk ő Felségének ama kegyes elhatározása, hogy Méltóságodat Biharmegye főispáni méltóságára legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott; vármegyénk közönségének a közügyekért érdeklődő minden tagjánál, igaz és őszinte örömet keltett, mert Méltóságodnak e vármegye kötelékében teljesített, két évtizedet meghaladó szeplőtlen és kiváló szolgálata nagytudású és közismert erélye legteljesebb biztosítékot nyújtanak arra, hogy e vármegye közönségének ha áskörébe utait ügyek felügyelete és ellenőrzése a legjobb, leghatékonyabb választással a leghivatottabbra lett ruházva.

E vármegye közönségének nevében midőn igaz és őszinte örömmel üdvözölöm Méltóságodat; egyszersmint egyrészt biztosítom Méltóságodat arról, hogy e vármegye közönsége, diszes, de felelősséggel járó állásában, a közjó előmozdítására irányuló tevékenységben, mindenkor a legkészségesebben támogatni fogja; másrészt kérem Méltóságodat, hogy a vármegye közönségét feladatai teljesítésénél hathatós támogatásában részesíteni méltóztatassék.

Felkérem Méltóságodat, hogy az előirt esküt a közgyűlés színe előtt letenni méltóztatassék.

Az eskü.

Néma csend következett a főjegyző beszédére. A teremben két diszruhás hajdu a vármegye régi és új lobogóját az új főispán felé tartva kezdetét vette az eskületétel. Az eskümintát Baranyi András főjegyző olvasta, melyet tiszta csengő hangon adott vissza az új főispán. Az »Isten engem úgy segítjen« ellazgása után zúgó taps és éljen tört ki, mely percekig tartott.

Miskolczi Ferenc beszéde.

Az esküt követő ováció után Miskolczi Ferenc emelkedett szólásra és a következő nagyszabású beszédet mondotta.

Tekintetes Törvényhatósági közgyűlés!

Az 1881-ik évben léptem Biharvármegye szolgálatába, 28 éve mult, hogy a vármegyét szolgálom. A tekintetes Törvényhatósági Bizottság nagybecsű bizalmából különböző tiszti állásokban, hogy miként töltöttem be ezen állásokat, azt a tekintetes Törvényhatósági Bizottság jogosult és illetékes elbírálni, de én úgy érzem, hogy mindig tisztességgel, becsülettel igyekeztem megfelelni a jogos követelményeknek. Most, hogy esküm elhangzott s megszűntem a vármegye tisztviselője lenni, a vármegye pecsétjét, a vármegyei hatóság ezen symbolumát, amit mindenkor oly félkenyven őriztem, tekintetes főjegyző ur kezébe ezennel leteszem. Leteszem oly szeplőtlen tisztán, mint ahogy azt 7 év előtt átvettem. Az érzéseket,

Első szent áldozási emléképek,

valamint mindennemű szentképek legnagyobb választékban, különféle alakban és legszebb kivitelben magyar, német, vagy tot szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók

BUZÁROVITS GUSZTÁV

könyvkereskedésében, ESZTERGOMBAN.

Mutatvány képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

amelyek most szívemben kelnek, meg sem kísérem elmondani. Fogadja a tek. Törvényhatósági Bizottság az irántam mindenkor tanúsított és sok nehéz körülmények között tapasztalt jó indulatáért, bizalmáért és támogatásáért hálás köszönetemet. Bármiként határozzon is felettem a sors, akárhogyan változzanak is a jövőben körülményeim, egy van, ami változni soha nem fog, az én forró szeretetem, mély tiszteletem és véghetetlen hálám vármegyém és annak közönsége iránt.

Tekintetes Törvényhatóság!

Felséges Urunk és Királyunk legfelsőbb elhatározásával a magyar kormány bizalmából és előterjesztésére Biharvármegye főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Mielőtt a főispáni széket elfoglalnám, ősi szokásunkhoz képest röviden körvonalozni kívánom azon irányelveket, amelyek engem főispáni működésemben irányítani fognak.

Tekintes Törvényhatóság!

A főispán első sorban a kormány bizalmi férfia. — Így tehát, mint a kormány bizalma letéteményesének első és fő feladata oda hárni, hogy a vezetésére bízott törvényhatóságban azon politika, azon elvek és intenciók, azon nagy érdekek és célok érvényesüljenek, minden vonalon, amelyek a kormány programjával azonosak. Ez a főispáni állás politikai jellege. Itt kijelentem, hogy minden erőmmel és képességgemmel azon leszek, hogy állásom bizalmi jellegével járó ezen politikai feladatokat, a legmesszebb menő igyekezettel megfeleljek. Biztosítom azonban a tek. Törvényhatósági Bizottság minden tagját, hogy a politikai vélemény szabadságot a legnagyobb tiszteletben fogom tartani, sőt azt mindenkor és minden körülmények között, minden irányban biztosítani fő kötelességemnek ismerem.

Igyekezni fogok a választások tisztaságának biztosítására. És pedig itt is minden irányban, hogy se a hivatalos presszióknak, se az izgatásnak, se a megfélemlítésnek tere ne legyen, hogy így a politikai vélemény önként és szabadon megnyilatkozhassék.

Nem kevésbé fontos része a főispáni működésnek a társadalmi tevékenység. A főispáni állás ma, amint ezt mindnyájan igen jól tudni méltóztatnak, nem csupán méltóság, melyre kizárólag a nagy vagyon és főúri születés tartozhat igényt. Nem is korlátlan hatalom, mint volt az ősi, rendi alkotmány idejében, mert hatáskörét törvények szabályozzák. Nemcsak politikai felügyeleti és ellenőrzési funkció, hanem a főispáni működési kör egyik legszebb, legértékesebb része az a társadalmi tevékenység, melyet a főispánnak kulturális és közgazdasági téren kifejtjenie kell.

A felekezeti, nemzetiségi vállalatok különböző társadalmi osztálybeli ellentétek által széttárgalt társadalmat harmóniába hozni, a különböző társadalmi csoportok között tágongó irt áthidalni, a vármegye társadalmának óhajait felismerni, mérlegelni, felszínre hozni, megvalósítani, a helyes irányban munkára hívni, a társadalom hivatott tényezőit megnyerni a munkához a kormány segítségét és anyagi támogatását, ez a főispáni működés egyik legszebb, legértékesebb feladata.

Igen messze vezetne itt a társadalmi tevékenységet részletesen fejtegetni. Így hát csak annak kijelentésére szorítkozom, amit azt hiszem a tek. Törvényhatósági Bizottság minden tisztelt tagja elfogad, hogy csak fejlődő népességű, vagyonos, művelt, iparilag és kereskedelmileg fejlett munkástársadalom és nemzet állhat meg a jövőben. Csak ilyen országban lehet nemzeti

jólét. Pedig a szabadsághoz vivő ut első foka a közvagyonosodás, hiába van egy nemzetnek joga, ha nincs benne erő, amellyel a jog kihasználására sikra szállhat, de amely nemzet művelt és vagyonos erővel bír, még ha jogai nincsenek is, ki fogja a jogokat magának küzdeni.

A közgazdaság fejlesztése, a közművelődés terjesztése, az ipar és kereskedelem fejlődésének útjában álló akadályok elhárítása részben mind-mind társadalmi feladatok, e téren a társadalmi tevékenység terén megfeszített, kitartó, céltudatos és eredményes munkával vállalva kell működünk és én azon reményben foglalom el Biharvármegye főispáni székét, hogy a tek. Törvényhatósági Bizottság és a vármegye jeles tisztikarával összeforvva, együttes munkával, erős akarattal előre fogjuk vinni a vármegyét és ezáltal nemzetünket az anyagi és szellemi felvirágzás és haladás terén.

Harmadik, ami a főispáni ügykörben kiemelkedik, a felügyeleti és ellenőrzési jog, felügyelet és ellenőrzés az államigazgatás és közigazgatás egész mezején, óriásilag kiterjedt és annennyire elastikus, ép oly fiányás jogkör. Itt jöhet legkönyebben összeütközésbe a vármegye autonómiájával. Meri a felügyelet és ellenőrzés örve alatt lépten-nyomon beleavatkozni az adminisztrációba, a vármegye autonómiájának megsemmisítésére vezet. Itt bátran merem állítani, hogy a vármegye önkormányzati jogait és a főispáni hatáskört ismerem és az autonómiát megsérteni, ha háskörmet átlépni nem fogom. Hiszen egész közéleti működésem és tevékenységem a vármegyénél folyt le, a vármegyénél, amelyről a közfelfogás azt tartja, hogy a közszabadságok iskolája. Nyugodt lehet a tekintetes Törvényhatósági Bizottság és a Vármegyei Tisztikar, hogy a vármegye autonómiáját mindenkor a legnagyobb tiszteletben fogom tartani és minden oly kérdésnél, mely a vármegye autonómiájába tartozik, tartózkodni fogok minden beavatkozástól.

A felügyeleti és ellenőrzési jogkör, mint neve is mutatja, magában foglalja a tisztviselők minden irányú hivatalos működésére való felügyeletet. Nem szenved kétség, így bizonyításra nem is szorul, hogy a közigazgatás sikere és jósága nem egyedül a törvények és szabályrendeletek jóságától függ, hanem fgg az ezeket végrehajtani hivatott tisztviselők helyes irányú működésétől, közigazgatási érzékétől, a közigazgatási tisztviselő kellő erélyétől, szeszélyétől és tapintatától. A tapintatos intézkedések közkedveltté tételének varázshatása teremti meg a rendet. El merem mondani tapasztalásból, hogy a néppel közvetlen érintkező tisztviselő erélye és tapintata időt és munkát nem kímélő lelkiismeretessége, szakértelme igen sok különben előállható bajnak, rendellenességnek veheti elejét. Jó, gyors, szakszerű és pontos közigazgatást óhajtok, ennél fogva a tisztviselők működését, minden irányban és minden téren a legnagyobb figyelemmel fogom kísérni. Kötelességmulasztás, vagy épen visszaéléstől nem félek, hiszen személyenként ismerem a vármegye példás tisztikarát és meg vagyok győződve, hogy szigorú, megtorló intézkedések alkalmazására nekem fájó és szomorú alkalmat szolgáltatni nem fognak.

Hátra van még a főispáni ügykörből a főispánnak tényleges részvétele az adminisztrációban. Egyes törvények ugyanis úgy rendelkeznek, hogy a főispánnak is be kell folynia a tényleges adminisztrációba. Ez a főispán legkevésbé difícilis feladata. Itt reá nézve is csak ez állhat, ami minden köztisztviselőre áll, a törvényt meg kell tartania és mindenben a törvény rendelkezéseit kell követnie.

Tekintetes vármegye!

Ambicióm soha nem terjedt túl az alispáni széken. Az országos politika változása hozta magával, hogy a magis kormány különös érdemeket nem keresve és kiválóságokat nem igényelve, tekintettel hosszas közigazgatási szolgálatomra és politikai hitvallásomra, a főispáni székbe emelt. En sohasem vágytam méltóságra, sohasem kerestem azt, most is szándékom volt a megtiszteléstől kitérni, de komoly megfontolás után, arra a megállapodásra jutottam, hogy egyenesen hazafias kötelességem ebben a nehéz, válságos politikai helyzetben vagyoni és személyes szempontokra nem tekintve oda állani, ahol hasznos szolgálatot tehetni vélek. — A felajánlott főispáni állást elfogadtam, Tartozom ezzel első sorban a belém helyezett nagybecsű bizalomnak, de tartoztam főképp vármegyémnek, mivel én úgy tartom, hogy sokkal erősebbek vagyunk, ha magunk embere van vármegyénk kormányzatának élén. De a teljesített hazafiai kötelesség megayugtató és telemelő érzetbe bizalmatlanság és kétely is vegyül, hogy vajon képes leszek e ezen nagyfontosságú állás terheinek elviselésére. Bizalmat ad azonban vállalkozásomhoz az, hogy kimondhatatlan az én szeretem vármegyém iránt s ez szeretet erőf fog nekem kölcsönözni annak szolgálatára. Növeli önbizalmamat az a végtelen jóakarát és támogatás, melyet Biharvármegye közönségétől közel 3 évtizeden át tapasztaltam és a melyet ezután is megtartani igyekszem és remélek.

Tekintetes Vármegye!

Ember hiba nélkül nincs, így tehát már most kérem bocsánatukat és szíves elnézésüket hibáimért és fogyatékoságaimért, amelyekből, mint gyarló ember én sem lehetek ment.

Es most szavaimat, azon tiszta szívből jövő hazafias óhajjal zárom, hogy adja a Mindenható Isten, hogy az a tény, ami ezt a főispáni szék-et nagynevű elődök hazafias működése és maradandó alkotásai nyomán besugározza, áradjon szét az egész vármegyében. Áradjon szét, villágitson és melegítsen, világosítsa meg az elméket, melegítse fel a szíveket, hogy a vármegye minden igaz, hű fia becsülettel, higgadtan, megtanolván a helyes irányban gyakorolja polgári jogait és teljesítse hazafias kötelességét a vármegyének is a magyar nemzetnek javára és boldogulására.

Szünni nem akaró taps követte az új főispán beszédét.

Fetszer Antal beszéde.

Az új főispán ezután elfoglalta az elnöki széket, melybe első sorban a vármegye közönsége navében Fetszer Antal felszentelt püspök a következő beszéddel üdvözölte.

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Elhangzott a főispáni eskü s a szívünkben mélységes meghatottságot keltőleg visszhangzó remek beköszöntő Méltóságodnak, annak a kiváló férfinak szívből és ajkairól, aki habár főispáni működése kezdetén gyarlóságaiért előre is szíves elnézést és bocsánatot kér, de alispáni működése első ciklusának lejártakor, a legutóbbi biharvármegyei általános tisztújításkor — jól emlékembe vésődött e jelenet — Biharvármegye jeles tisztikarának élén, a hiven teljesített kötelesség felemelő nyugodt öntudatában nem elnézést, hanem igazságos bírálatot kérve adta át kis időre a vármegyei törvényhatóság-

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA
női kalap különlegességi üzlete
NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.
TELEFON 130. TELEFON 130.

Tavaszi értesítő

Szíves tudomására hozom a m. t. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim megérkeztek és azok üzletben bármikor megtekinthetők.

Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehetem a fővárossal is.

nak szeplőtelen becsülettel s hűséggel őrzött pecsétjét. Es *igazságos bírálatként* nyomban egyhangu kitörő lelkesedéssel megejtett választás adatta azt, mint az alispáni hatalom szimbólumát, tiszta és biztos kezeibe vissza.

Nehéz időköt élünk. Megnehezült az idők járása felettünk. A korona és a nemzet választott képviselőinek többsége között nincs meg a harmonia. A törvényhozás égetően szükséges teendővel szemben szünetel, sőt jó ideje, tehetetlenségre kárthatatva. Az ország ex-lexben. A képviselőház az ex-lexben való feloszlata s az ország az ex-lexben történendő s roppant hevesnek ígérkező választások küszöbén.

Azonban az édes magyar hazánk zavaros politikai helyzete miatt lelkünkre nehezülő hazafias aggodalmak sűrű fellege, mintha most kis időre megszakadna felettünk. Áttör ma rajta egy vidám sugár, melyet a lelkesült öröm és őszinte bizalom egybeforró hő érzelmeinek tiszta tüze lövel ki s a mely most engem felszólalásra készített.

Pedig az a gondolat is átvillant lelkemen, amidőn Biharvármegye tekintetes törvényhatósági bizottsága igaz érzelmei tolmácsolásának megítélő feladatát vállaltam, hogy talán fölöslegesen is látszik időt és szót vesztegetni, pazarolni arra, hogy Méltóságodnak Biharvármegye főispánjává történt legkegyelmesebb kinevezésével nekünk jutott nagy szerencse fakasztotta lelkesült örömünk és Méltóságod iránti igaz tiszteletünk, szeretetünk s őszinte bizalmunk okait kifejtsem.

Mett hiszen, tekintetes közgyűlés! mostantól fogva az az egész ember a koronás magyar király és a magyar kormány bizalmából vármegyei törvényhatóságunk élén a végrehajtó hatalom képviselője, a törvényhatósági közigazgatást illetőleg a törvényhatósági önkormányzat ellenőrzője és a törvényhatóság által közvetített állami közigazgatás érdekeinek őre és felügyelője, aki eddig a mi osztatlan bizalmunkból volt szeretett vármegyénk első tisztviselője, aki jeles erényeivel, fényes tehetségeivel s nagy tudásával egy néhai való Beóthy Andor alispán iskolájában tanulta a gyakorlati közigazgatást, akit olyan kiváló jelöltek közül ültetett szülővármegyéje első megválasztásakor a kora sirba dőlt s a vármegye meghatározó részvételével méltán gyászolt Szunyogh Péter örökébe, hogy mindenikjük dicsére válhatott volna az önmagában nagy tisztességet jelentő bihari alispáni székek és midőn dr. Miskolczy Ferenc főszolgabíró lett a győztes, országos feltűnést keltőleg, mind a három hatalmas párt közös áldomással együtt ünnepelte a diadalt, mint közös diadalt.

Voltam én már szerencsés üdvözölhetni e termen kívül is, és Biharvármegyékkel mondhatni egy idős intézmények nevében, szeretve tisztelt új főispánunkat, nem előlegeztem, hanem rég kivívott igaz tisztelettel, meleg szeretettel s őszinte bizalommal. De még több joggal köszönhetem a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság nevében s lelkéből beszélve, amely a legközvetlenebb tapasztalás alapján, örvendetes teljes megnyugvással szemléli, hogy ezer éves magyar hazánk és nemzetünk létalapjait érintő válságok és küzdelmek nehéz idején a korona, a kormány és az ő teljes bizalma találkoznak, ölelkeznek új főispánunk, Méltóságod személyében, aki ezer éves magyar hazánk ősi alkotmánya legelsőbb rendű védőbástyáinak, a vármegyéknek, névszerint Biharvármegyéneknek alkotmányos jogai féltő gondozásában és ápolásában nőtt fel; aki előtt mindig szent volt az *Isten, haza és király iránti*, egymással soha szembe nem állítandó, hanem mindig harmóniában teljesítendő hármas kötelesség, akit elméleti és gyakorlati tudása, igaz magyar hazaszeretetével összhangzatos, nemes lokálpatriotizmussal szeretett vármegyéjének legalaposa és

tüzetes ismerete, jog és törvény tisztelete, tiszta keze, nagy munkaereje, elv szilárdsága, határozottsága, gyorsan áttekinthető s mélyreható éles és biztos judiciuma, erélye és igazságossága, mintegy praedestinalták, főleg nehéz időkben, Biharvármegye törvényhatóságának élére. Mind olyan képességek és jellem erények s éppen mert jellem erények a honores mutans mores-tól sem féljük azokat, melyek, erős meggyőződésem szerint, minden pártpolitikai szemponttól függetlenül, jogosulttá teszik a lelkesült örömet és fényt, melyek közepette a mai, fájdalom! zavaros politikai viszonyok között is történik Méltóságod főispáni beiktatása.

Nem arétt említettem Méltóságod őszinte tiszteletet és bizalmat keltő jellemérényei közül utolszor rendithetetlen igazságosságát, mintha magyar hazafias jellemében nem ezt taitanám lelkesült örömünk s őszinte bizalmunk legerősebb oszlopának; mert a regnum fundamentum justitiának, az országok alapját képező igazságnak nemcsak a törvényekben, hanem valamint a törvényhozókban és bíróságokban; úgy minden hatalom, különösen minden közhatalom kezelőjében s a törvényhatóságok élén a végrehajtó hatalom képviselőjében kiváltképpen és állhatatosan kell érvényesülni.

Es Méltóságodnak méltányossággal párosult igazságossága oly nyilvánvaló és elvitathatlan még ellentélei részéről is, hogy teljes megnyugvással tekinthet felé, fordulhat hozzá mindenki; nemcsak a Tekintetes Törvényhatóságnak s tisztikarnak minden tagja, hanem nagy Biharvármegye minden rendű és rangú lakója s intézménye, vallás és anyanyelv, sőt párt politikai különbség nélkül; úgy, hogy köztudomásu, határozott erélyétől is csak azoknak lehet és van okuk tartani, kikkel szemben az igazságos erély alkalmazása, gyakorlása valódi közérdek. Méltóságos Főispán Ur, Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Méltóságodnak hivatalos viszonya mostantól fogva velünk szemben megváltozott és e változás határmegyén mindenek előtt a Tekintetes Törvényhatósági Bizottsághoz fordulok, azon, azt hiszem, tovább, még ha eddig semmit sem szoltam volna, nem indokoló indítványommal:

hogy vármegyénk alispáni székéből nagy örömünkre a főispáni székbe emelt, legkegyelmesebben kinevezett dr. Miskolczy Ferenc Ó Méltóságának több mint 28 éves mintaszert, vármegyei tisztviselői működése során szerzett elévülhetetlen nagy érdemiért hálás elismerésünket s tiszteletteljes köszönetünket e rendes és mégis rendkívüli ünnepélyes közgyűlés jegyzőkönyvében örökítsük meg.

A megváltozott hivatalos viszony e határmegyén azonban annak is kifejezést adok, hogy amint e választással nem változott s nem változik új főispánunk egyetlen jellemérénye sem: úgy változatlan Méltóságod iránti igaz tiszteletünk, szeretetünk, őszinte bizalmunk, melylyel midőn Méltóságodat főispáni székében lelkesül örömmel üdvözöljük: egyszersmind készséggel biztosítjuk odaadó támogatásunkról minden hazafias törekvésében, szeretett vármegyénk, édes magyar hazánk, Szent-István koronájával ékes felséges apostoli királyunk Ó csász. és apostoli királyi Felséges törvényes dynastiánk igaz érdekeink hűséges szolgálataiban.

Es hogy ez minél tökéletesebben sikerüljön, kérjük az egek Urát, a Mindenható jó Istent, hogy tetézze Méltóságodat s főispáni működését legbőszégesebb áldásaival; amely érzelmeink rövidre fogott tanúságául egy szívvel és lélekkel kiáltjuk:

Méltóságos Dr. Miskolczy Ferencz Biharvármegye beiktatott új főispánja dicsőségben és boldogságban sokáig éljen!

Fetser Antal indítványát elfogadta a közgyűlés.

Ugyancsak elfogadta Szunyogh Szabolcs indítványát, mely szerint az elhangzott beszédek jegyzőkönyvileg örökítik meg.

A beszédeket különösen Fetser Antal nagyszabásu lelkes beszédét szintén percekig tartó éljenzéssel és tapsal fogadta a közönség.

Ezzel az installálás hivatalos része véget ért, kezdetét vette a küldöttségek fogadása.

Tisztelgések.

A megyei titztkar tisztelgése.

Az installálás után elsőnek a megyei tisztikar tisztelgett a főispánnál. — A tisztikart Keszthelyi Zoltán főjegyző vezette. Az üdvözlés bensőséggel teljes volt s a főispán biztosította a tisztikart bizalmáról és érdekeinek támogatásáról.

A város tisztelgése.

A megyei tisztikar után Nagyvárad város törvényhatósága tisztelgett Rimler Károly polgármester vezetésével. A polgármester meleg szavakban üdvözölte a főispánt s kérte őt, hogy ha most már külön főispánt kapott is a város, tartsa meg azt tovább is jóindulatában. A főispán a többi közt a következőket mondotta válaszában:

Talán nekem is van részem abban, hogy Nagyvárad városa a megillető pozícióba jutott, hogy tudniillik külön főispánja van. Ha ezek a körülmények szét is választanak bennünket egymástól, nem leszünk szétválasztva azért teljesen, mert vannak érdekek, melyek összefűznek minket s amelyeket még széttegni nem lehet. Ezt nem a közigazgatás útján érjük el, hanem a gyakori érintkezéssel, melyet a közös érdekek megkivánnak. És én ígérem, hogy kötelességemnek tartom a város minden jogos érdekét előmozdítani.

Az orvosok tisztelgése.

A biharmegyei orvosok dr. Móricz Ernő főorvos vezetésével mellett tisztelegtek. A főorvos igen szép és lelkes szavakkal köszöntötte. A főorvos beszédére a főispán válaszolt. Beszédében kifejtette, hogy eddig is állandóan az lehetett szeme előtt, hogy csakis olyan ország lehet biztos alapon, melynek jó közegészségügye van. Mindenkor nagy súlyt helyezett az egészségügy javítására. A jövőben ugyanolyan szempontok fogják vezetni, mint eddig vezettek. A megye közegészségügyének megvédelmzése és annak javítására irányuló törekvések előmozdítása mindenkor ment kötelességei közé lesznek sorozva.

A jegyzők tisztelgése.

A jegyzők karát Kovács András elnök vezette, aki elbucszította a kart Miskolczytól, mint alispántól és üdvözölte őt mint főispánt, akit a kar támogatására felkért.

Miskolczy Ferenc főispán kijelenti, hogy a jegyzői karban mindenkor megbízott és megbizik most is. Ez a kar, mely oly vészterhes időkben megállotta a sarat párhűségével és kitartott mindig, megérdemli a legnagyobb elismerést és bizalmat.

A jegyzők kitörő lelkesedéssel fogadták a főispán szavait és ezzel a tegnapi üdvözlések befejezés is nyertek.

A bankett.

Délután 2 órára a Vigadóban 450 teritékü bankett volt. A banketten a páholyokat

Tisztelettel

Berger Paula utóda

nőikalap divatterme
Szent János-utca 1. szám alatt.
Kérem a cégre figyelni.

A Berger Paula utóda cég értesítése.

Nagyságos asszonyom!

Párisi és bécsi elegáns modellekkel be-
rendezett női kalap áruhaza Szent János-
utca 1. szám, ugyanott, a hol eddig volt,
abban az épületben található.

és karzatot díszes előkelő hölgyközönség töl-
tötte meg. Két óra után a vendégek minden
helyet elfoglaltak már mikor *Miskolc* Ferenc
főispán, *Tisza István* és *Tisza Kálmán* grófok;
valamint *Beöthy László* kíséretében megjelent
a nagyteremben, ahol a Rákóczi induló hang-
jaival fogadták s lelkes éljenzés közepette vo-
nult fel a főasztalhoz.

Az első pohárköszöntőt dr. *Miskolc* Fe-
renc főispán mondta a királynak. A beszéd, me-
lyet állva hallgattak végig, a következőleg
hangzott:

Tisztelt uraim!

A magyar embernek vele született tulaj-
donsága a loyális érzés! Az, hogy koronás ki-
rályát tántoríthatlan alattvalói hűséggel és raj-
ongó szeretettel veszi körül.

Ezen velük született nemes érzést hat-
ványozza azon tudat, hogy jelenleg olyan
férfiu viseli felkent fején Szent István koroná-
ját, aki népei iránt igaz atyai szeretettel visel-
tetik s kit válságos napjainkban, megingathat-
atlan alkotmányos érzelmei legjobban jel-
lemez.

Ősz királyunk iránt a tisztelet, szeretet,
hűség és kizalomban érzete, minden igaz magyar
szívében, a legfőbb helyet foglalja el. Ezen
érzésektől áthatva, emeljük fel poharainkat és
egy szívvel, lélekkel kívánjuk: hogy bölcsen
és dicsőségesen uralkodó királyunkat, Ő fel-
ségét, I. Ferencz József ausztriai császár és
Magyarország apostoli királyát, a jó Isten,
minden népeinek boldogítására, még sokáig,
igen sokáig őrítse!

— Éljen a király!

A köszöntőre a zene a Himnusszal vála-
szolt, melyet az egész közönség állva énekelte
végig.

Márkusz László dr igen szép köszöntővel
üdvözölte a főispánt. Nagy kár volt azonban,
hogy a nagy zajban alig lehetett hallani
valamit.

Beöthy László dr az eddigi politikai vi-
szonyokat az ország sorsára veszélyesnek
mondja. Szükséges volt tehát, hogy kilépjenek
a fronra azok akik eddig visszavonultak és
átvegyék a vezetést félelem nélkül és megva-
lósítsák azt amit eddig csak ígéretekből ismer-
tek. E munkálkodásra vállalkozó tábora. Jelen-
legi kormányra emeli poharát.

Ertsey Péter dr hosszas de lelkes beszéd-
ben méltatja a jövő feladatát. *Tisza István*
grófra emeli poharát.

Az általános haljukozásnak engedve, *Tisza*
István mély csend közepette állott szólásra.
Hangja érthetően csenget mindenfele a terem-
ben. Felszólalásában a következőket mondta.

— Ha felszólalok teszem ezt azért, hogy
reflektáljak az itt elhangzottakra. A vármegye
párteberekből áll, azoknak a pártebereknek
a közérdekű munkálkodás terén egyet kell ér-
tünk. *Miskolc* Ferenc háta mögött minden-
denki tömörülhet, aki dolgozni akar. *Miskolc*
személyében a kormány oly embert állított a
megye élére, aki szeret dolgozni. A megye
adminisztráció ügyeinek intézésében egyesülni
kell mindenkinek párt különbség nélkül. En-
nek bekövetkezésére emeli poharát.

Utolsó szónok volt dr. *Krüger Aladár*,
aki hangsúlyozta, hogy a vármegye ünnepére
mindenki elhozta a maga meggyőződését, amint
a szónok is elhozta a maga szilárd 48-as el-
veit. Vannak azonban pontok, ahol 48-as és
67-es magyarnak találkozni kell s ezek közt
kivált Bihar megye területén legfontosab a ma-

gyar kultura ügye. Ennek lelkes harcosa a
Bmke, melynek megbizásából szót kér és po-
harat emel. Amit mondani kíván, arról előbb
kellott megemlékezni; de most sem késő. A
főispáni méltóságot a pártember a kormányhi-
talom közegének nézi; de a magyar ember
pértkülömbőség nélkül a magyar államhatalom,
a magyar nemzeti erő kifejezőjét látja és tisz-
teli benne. Mint ilyen, a főispán első sorban
van hivatva megtalálni azokat az érintkezési pon-
tokat, ahol mindnyájunknak találkozni kell.
Legfontosabb ezek közül a magyar nemzeti
kultura, amely válságos időkben egyetlen erős
várunk volt, amelynek falai mögé visszavonul-
tunk a nehéz időkben és újra kezdtük a har-
cot s amelyet a Bmke. zászlajára irt. Nehéz,
nagy munka ez, mely e téren az új főispánra
vár s ebben az ő pártja, sőt talán az egész
vármegye támogatása sem képes a felornyo-
suló nehézségekkel, elkodvetlenítő jelenségek-
kel szemben kellő támogatást nyújtani. Ezt a
minden akadályt legyőző támogatást csak a
családi tüzhely boldogsága, meleg bensősége,
szeretete adhatja meg. Étetni az új főispán csa-
ládját. (Viharos éljenzés.)

A kifogástalan kiszolgálás, mely a ban-
kett nagy arányánál fogva valóban meglepett
mindenkit *Benárd Albert*et dicséri, ugyszintén
a jeles konyha is, mely a közönség ké-
nyes igényeit is minden gáncsolás nélkül kielé-
gítette.

Biharmegye bizalma a kormánynak.

A főispáni beiktatás után Bihar vármegye
megkezdte a tavaszi közgyűlés kitűzött ügyek
tárgyalását.

Első sorban az alispán időszaki jelentését
olvasták fel. Ebben rámutat az alispán, hogy
az időjárás az egész telep abészis volt. A
megye területén járványok, különösen a tifusz
egy helyeken rendkívüli mérvben lépett fel.
A hatóság azonban megtette a kellő intéz-
kedéseket, amely által a járványt sikerült meg-
szüntetni.

A jelentést tudomásul vették.

Ezután az igazoló választmány tett jelen-
tést az időközi megyebizottsági tagválasztá-
sokról.

Tudomásul vették továbbá gróf *Apponyi*
Albert volt kultuszminiszter levelét, melyben
tudatja, hogy a miniszter állásától felmen-
tetett.

Bizalom a kormánynak.

Sorra következett gr. *Khuen-Héderváry*
Károly miniszterelnök leirata, melyben az új
kormány kinevezését tudatja a vármegyével.

Az állandó választmány, a leirat kapcsán
a következőket terjeszti elő:

Bihar vármegye közönsége a legfelsőbb ki-
rályi elhatározást hódolatteljesen tisztelte
és megnyugvással elfogadja és miután teljes
bizalommal van eltelve az iránt, hogy mi-
niszterelnök ur és a vele szolidaritásban levő
miniszter társai a reájuk bízott feladatokat a
magyar alkotmány és törvények szellemében
fogják megalkotni az öszkormányt, új állás-
ban tiszteletteljesen üdvözli és őket odaadó és
készséges támogatásáról biztosítja.

Erről miniszterelnök urat valamint keres-
kedelemügyi, földmívelésügyi és honvédelmi
urakat külön-külön értesíti.

Az előterjesztés kapcsán felszólalt *Nadányi*
Károly országgyűlési képviselő. Azzal kezdte,
hogy aki hazája függetlenségét szíven viseli,
végva, hogy teljes egyetértés az uralkodó és
nemzet között meglegyen. (Ugy van!)

Minden oly kormányt, mely ezt tüzte ki
célul, üdvözöl. De a törvény és alkotmány
szilárd alapján kell állni s így várható, hogy
ennek a nagy célnak megfelel. Az egyoldalú
megoldás nem kielégítő. A lojalitás nem zár-
hatja ki nemzeti jogaink követelését. Sajnos,
hogy a jelenlegi *Khuen*-kormány (*Zajos* éljen-
zés) a legjobb akarattal sem fogadhatjuk el
alkotmányosnak és törvényesnek.

Ő Felségének feltétlen joga a kormány
kinevezése, de a kormánytól elvárja a nemzet,
hogy az alkotmány és a törvényeket tisztelet-
ben tartsa. *Khuen-Héderváry* a törvények félre-
tolásával kirugta maga alól az alkotmányt.
Megkellott volna tartani legalább az alkot-
mány látszatát s indemnitást kellett volna
kérnie. Nem tette. Az 1905. évi választáson
Sisza (*Zugó* éljenzés) kisebbségben maradt s
akkor azonnal felvitte lemondását Ő Felségé-
hez s nem fordult ahhoz a módhoz, melyet
Khuen követett. Sőt *Fehérváry* báró tényét a
szabadelvű párt nem tette magáévá, hanem ki-
mondotta, hogy szolidaritást nem vállal vele.
Legalább taktikai szempontból követné *Khuen*
Héderváry a törvényt. Indítványt nem terjeszt
be. (Éljenzés.)

Ő Felsége leiratát tiszteletből tudomásul
veszi. Örömmel fogadja *Miskolc* Ferenc kine-
vezését, de a kormány iránt nem viseltetik bi-
zalommal.

Beöthy László dr nem bocsátkozik vitába
*Nadányi*val, de kéri az állandó választmány ja-
vaslatának elfogadását. Meg tudja érteni, hogy
*Nadányi*ék nem viseltetnek bizalommal, mert
utóbbi időben oly sok tapasztalaton mentek
keresztül a bizalom nyilvánítását illetően, hogy
érthető, ha szkeptikusok lettek. (Tetszés.) Ők
bizalommal viseltetnek a kormány iránt, mert
ép oly oly elvek alapján vállaltak megbízást,
melyen ők (*Beöthy*ék) mindég állottak.

Kéri a határozati javaslat elfogadását. (Hosz-
szas, zajos éljenzés.)

Dr *Podhrádszky Rezső* (*Nagyszalonta*) szin-
tén nem viseltetik bizalommal a kormány iránt.
Beöthy szavaira megjegyzi, hogy már 1906-ban
látták, hogy a megegyezés nem volt őszinte a
nemzet és király között. De hitték, hogy a ki-
rály, aki megesküddött az alkotmányra, a tör-
vényt megtartja. (Zaj. Eláll kiáltások.)

Elnöklő főispán figyelmezteti a szónokot,
hogy a király személyét ne vonja bele a vi-
tába. (Zaj, Ülőben lel kiáltások.)

Dr *Podhrádszky Rezső*: A törvénynevel ke-
zünkben állunk. A kormány törvénytelen s ez-
ért nem viseltetik bizalommal iránta. (Zaj.)

Ezután az állandó választmány javaslatát
nagy éljenzéssel elfogadták.

Főispán a többi ügyek tárgyalását mára
halasztotta s a közgyűlést berekesztette.

A Ház feloszlata.

Gróf *Khuen Héderváry* miniszterelnök teg-
nap reggel visszaérkezett Bécsből és magával
hozta az országgyűlés feloszlataására vonatkozó
királyi kéziratokat. A bécsi audienciának ered-

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -



Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

ményéről első sorban minisztértársainak referál, azután pedig átiratban tudatja az országgyűlés mindkét házának elnökségével, hogy a király hétfőre összehívta az elnapolt parlamentet és hogy kedden a király helyettesítésével megbízott József főherceg a budai királyi palotában trónbeszéddel feloszlatta az országgyűlést. Ezt az átiratot a képviselőház elnöke legkésőbbben ma megkapja, hogy nyomban intézkedhessék a Ház ülésének meghirdetéséről.

Hétfőn tehát megtartja a képviselőház utolsó ülését, amelyre az összes pártok nagy előkészületeket tesznek. Szombaton vagy vasárnap minden párt értekezletet tart, amelyen megállapítják követendő eljárásukat. A Justh-párt vádindítványt fog benyújtani a kormány ellen.

A trónbeszéd felolvasásánál a függetlenségi pártok nem tognak megjelenni.

A hétfői ülésre Gál Sándor elnök engedélyt adott Hódy Gyulának, hogy a királynak és az udvarnak a Lueger temetésén való szereplése miatt sürgős interpellációt intézzen a miniszterelnökhöz. Így tehát a hétfői ülés nagyon izgalmasnak ígérkezik.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kör zárünnepélye a püspöki palotában.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Csapó Zoltán nagyváradai segélydjás, pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű m. kir. pénzügyi számtisztá, jelenlegi állomás helyén való meghagyása mellett kinevezte.

* **Megint a szinkörrel.** A nyári szinkörrel eddig mindig csak rosszat irhattunk. Most a sok rosszat meg kell szaporítani egygyel. Réz Bertalan a szinkör körül járva, észrevette, hogy az ajtó záruk oly bitvány rosszak, egy szeggel is ki lehet nyitni, sőt volt egy, amelyik egy rossz z ineggel van csak bekötve. A főkapitány a tanács elé terjeszti az ügyet, hogy az utasítsa a színház felügyelőt a hiba és hiány sürgős rendbe hozására.

* **Március 15-iki ünnepély az újvárosi kath. fiúiskolában.** A vásári szünet miatt a várad-újvárosi római katolikus elemi fiúiskolában tegnap tartották meg 1848. márc. 15-ikének emlékünnepeit. Kedves, pompás ünnepség volt. Ének, szavalat, gyönyörködtette a szép számú hallgatóságot. Zöldy Bertalan tanító a gyermekek értelméhez mért beszédben fejtette ki az ünnepély jelentőségét s buzdította Isten és a hazaszeretetére az apró növendékeket.

* **Csak egy leánytanonc van Nagyváradon.** Nagyváradon leánytanonc-iskolát szándékoztak felállítani, amelyhez a kormány is anyagi áldozattal járult volna, ha legalább 50 leánytanonc növendéke lenne az iskolának. A kir. tanfelügyelő megkereste a várost, hogy küldje meg a leánytanoncok névjegyzékét, akiket az iskolába fölvegyenek. A főkapitány most megadja a választ a tanfelügyelő átiratára s kijelenti, hogy Nagyvárad város elsőfoku iparhatóságánál összesen egy leánytanonc van beszedgetve. Így elmarad a leánytanonc-iskola felállítása.

* **Ki akarják végezni.** Kun Sándor bérkocsi tulajdonos feljelentést tett, hogy Pogány János honvédkaplár, Gulyás János lakatos mester és 18 iparos kinézésű ember f. hó 13-án este 8 óra tájban berohant a Hattyu-u.

36. sz. a lakásának konyhájába s követelték, hogy Gzörfi Gyula kocsisát szolgáltassa ki, mert ők megakarják verni, illetve amint ők mondták *ki akarják végezni.* Kun Sándor e különös kivánságnak nem tett elégét, hanem Tóth Ferenc kocsis és Boksa János pallér segítségével kitudszkolta a kellemetlen látogatókat az udvarról. Ezek azonban nem távoztak el hanem az ablak alatt ólálkodtak körülbelül 10 óra tájban 5 ablakot beverték. A reudórség az eljárást folyamatba tette.

* **Hangverseny a Royal kávéházban.** Mától kezdve a Royal kávéházban Magyar híres cigányprimás zenekara Debrecenből fog hangversenyezni.

x *Finom uri fehéremű és minden uri divat és kalap ujdonság megérkezett*

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

* **Uj műszaki iroda Nagyváradon.** Reichel Henrik mérnök és Ertsey Zoltán nagyszabású villamos és műszaki felszerelési vállalatot nyitottak Nagyváradon. Az összes idej vágó cikkeket nemcsak raktáron tartanak hanem bárminemű villamvilágítási és erőátvitel, munkálatokat felvállalnak s mérnöki irodájukban szabadalmak kidolgozására és értékesítésére is vállalkoznak.

x **Nagyon fontos országgyűlési képviselő jelöltekre!** Mielőtt képviselő választási zászlót, kokárdát, tollat és jelvényeket rendel, sziveskedjék a magyar gyártmányú mintákat és árakat *Rákos könyvnyomda cégnél* Kossuth (a s) utca 2. szám megtekinteni, ki azokat legolcsóbban és jutányosan készíti. — *Kedvező fizetési feltételek!*

x **Uj fogtechnikai labororium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 21 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szájpadiás nélkül, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Windelburg Miksa* fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

x **Hirdetmény:** A Polgári takarékpénztár r. t. u. kibocsájtási részvényei az ideiglenes elismervény ellenében az intézet pénztáránál átvehetők.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehéremű cikkeiben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkék kaphatók.

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó *villamos és gáz világítási* vezetékek, lakások, szállodák, iskolák *jelző csengő, telefon* berendezéseit, *uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak* részére saját üzemi *dinamó* berendezéseket, villámhárítókat. — Raktáron tartok *villamos motorokat*, iv, izzó és Wolfram féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikkeket. — *Költségvetés díjmentes.* Stern Adolf, villamos és létesítész vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — *Telefon 556.*

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 17, 18, 19 és 20-án a következő érdekes mozgóképek ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Herdóórl-hordóra. 2. Mózes születése. 3. Regatta verseny. 4. Eiffel torony megmászása. 5. Medvevadász a Pyraei hegyek. 6. Szerelmi csalódások. 7. Gyáva Pali. 8. Játékos büne. — *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor — Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* tulajdonos.

L á z

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

biztosan kipróbált szer.



Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, a kik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle emulsió

azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Lili.

Péntek: Vig özvegy.

Szombat: Szerencse malac.

Vasárnap este: Rip-rip.

Az ördög.

Molnár Ferenc szellemes darabjának mindig meg van a maga közönsége. A tegnapi telt házat azonban nemcsak a darab, hanem az az érdekes vállalkozás is vonzotta, hogy a címszerepet először játszotta Sik Rezső.

Az új szerepben teljes sikert aratott. Sokszor és sok szereplőtől láthattuk ezt a nagyon hálás, de sok rutint kívánó nehéz szerepet és Sib még mindig képes volni új árnyalatokat viinni bele Játéka, hanghordozása, teljesen megfelelő volt s a sok tapsot, amit kapott, gondos, művészi alakításával valóban kiérdemelte.

Uj volt még Fenyő Emil János szerepében Ha beszéde kissé folyékonyabb, játéka kevésbé eltógódott volna, alakításával felülmulná elődeit. Leghelyesebb volna azonban, ha olyankor, mikor más játsza a címszerepet, János szerepét Tóth Elek játszáná. Sinkó Gizi nem volt olyan jó a szemtelen Elza szerepében, mint Hevessy Gusztó. Legjobb volt különben az összes szereplők közül most is mint mindig E. Kovács Mariska, kinek kiváló művészetét mostanában sajnosan nélkülözzük.

Lili. Ma Hervaie gyönyörű operettjét, a Lilit eleveníti fel a színház. Régi, meleg sikerek fűződnek ehez a darabhoz s e siker a mai repriz alkalmával annál is inkább fokozódik, mert a címszerepet Zsigmondy Anna játsza. A darab többi szerepe is a legjobb kezében van, úgy, hogy a mai előadás tényes sikert fog érni.

A Vig özvegy. Holnap a közönség általános kivánságára a Vig özvegy kerül színpadra. Az új operette ensemblé a Vig özvegyben is teljes sikert aratott. Különösen a férfi septet és ennek paródiája, a női septet nyerte meg a közönség tetszését. Glavary Hanna Károlyi Leona egyik legjobb szerepe. Mihályi, Pá-

pay pompás éneke pedig csak emeli a kifogástalan együttes hatását.

EGYESÜLETEK.

A népnevelési egyesület gyűlése. A Biharvármegye Népművelési Egyesület választmányának tagjait a közs. polgári iskola I. em. 21. sz. helyiségében f. hó 17-én csütörtökön délután 5 órakor tartandó gyűlésre tisztelettel meghívom. Vas dy L. j. ügyvivő alelnök

Z E N E.

Dohányi és Földesi hangversenye.

Dohányi Ernő zongoraművész és Földesi Arnold gordonkaművész, a két nagy magyar mester március 20-án hangversenyez a Vigadó nagytermében. A koncert iránt pártatlan érdeklődés mutatkozik a közönség minden rétegéből számosan váltották már meg jegyüket Vidor Manóná! A közönségnek ajánljuk, hogy jó helyről sietve gondoskodjék, mert előrelátható, hogy a hangversenyre a terem zsúfolásig megtelik.

TÁVIRATOK.

A kormány vád alá helyezése.

Budapest, márc. 16. Gál Sándor tegnap egy újságíró előtt kijelentette, hogy a kormány vád alá helyezésére vonatkozólag még nem nyilatkozhatik, különben is még nem tud az összehívról semmit. Annak idején tudni fogja kötelességét.

Héderváry József főhercegnél.

Budapest, március 16. Héderváry miniszterelnök tegnap audiencián jelent meg József királyi hercegnél. Az audienca egy fél óráig tartott, mely alatt a miniszterelnök a Házfelosztásról tárgyalt.

Az állami tisztviselők helyzete.

Budapest, márc. 16. Az állami tisztviselők tegnap küldöttségileg járultak Héderváry miniszterelnök elé és kérték helyzetük javítását. A miniszterelnök megígérte, hogy oda fog hatni, hogy a tisztviselők helyzete annyira javíttassék, miszerint ne kellessen nekik anyagi gondokkal küzdeni munkájuk mellett.

Igazságszolgáltatás.

Sikkasztó községi elöljáró. Kis Márton Biharudvari község gazdája volt és ebben a minőségben többrendbeli sikkasztást követett el váltó-manipulációk alakjában. A községnek ugyanis a nagyváradi Központi Takarékpénztárban van egy 15000 koronás betétje, amelyet egyúttal a községbeli gazdák váltótartozásainak a biztosítására banknak lekötött. Számos községbeli gazda jutott ilyformán váltókölcsönhöz. Az egyes váltókat a község nevében Décei István bíró és az elöljáróság több más tagja irták alá, a banknál pedig Kis Márton nyújtotta be, aki azután az egyes összegeket

az elfogadóknak kezébe át is szolgáltatta. A váltók lejártakor az illetők szintén Kis Mártont bízták meg a törlesztéssel, itt azonban már hiba történt, mert ő a törlesztéseket nem teljesítette. Ily módon a váltótartozások sohasem fogytak, holott az adósok a törlesztéseket teljesítették. Mikor a sikkasztás kiderült, a bank kielégítést szerzett magának a község 15000 koronájából, amelyet azonban a bíró megtérített. A kir. ügyészség Kis Márton ellen 95 rendbeli sikkasztás vétsége és 18 rendbeli sikkasztás büntette címén emelt vádat. Ez ügyben a főtárgyalás tegnapelőtt kezdődött és tegnap folytatódott Korn Alajos elnökletével. A kir. törvényszék a bizonyítás kiegészítése végett a tárgyalást elnapolta.

NYILTTÉR.

Művészi fényképészet
DAJKOVITS E.
NAGYVÁRAD, Sas-palota.

A mai naptól kezdve húsvélig
rendkívüli kedvezmény.

6 drb. matt platin visitkép 6 K

6 drb. matt platin cabinet kép 12 K

Vászonpapíron készült képek ugyanilyen
árban, a legfinomabb kivitelben.
Menyegzői képekhez passepartout ingyen

REGÉNYCSARNOK.

R ó z s i k a.

Irtá: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

16

Midőn egy nemzet így meg van hasonolva önmagával, találkoznak árulók mindkét táborban. Értesülést ezen összejövet-lekről csakhamar kapott Montarbas, ámbár mindnyájan, a kik azokban részt vettek, szent fogadást tettek, hogy a ti koc megőrzik; és Arnold gróf nem volt az az ember, aki ily kihívással szemben tétlen maradjon; a veszélyt, mely ezekben rejlett, természetesen semmibe sem vette, de a vakmerő szemtelenség volt az, mi haragját felkelté és az ő normán vért lángra gyújtá patriciusi ereiben.

— Hogy merészkednek, — mormogá magában, mi alatt a kék szalonban feldühödött hajós kapitány módjára fel s alá sétált, — hogy merészkednek még csak vitatkozni is ilyen dolgok föl tt. És itt egészen az éa orrom alatt, a kovácsműhelyben, hol lovaimat patkólják? Hiszen a kovácsműhely az lenyém, a parasztok a nyimek, testestől-lelkestől! Egy nyomorult boltos legény Párisból vegyen magának szabadságot, hogy ilyen szemtelenségekre tanítson minket? Majd én is szabadságot veszek magamnak cserébe neki egy leckét adni. Hé, Antal! Viktor! gyertek csak, valamelyik közületek! Hívjátok elő Gáspárt s a vastag Contoit s aztán el ne felejtsetek a szobát kiszel-

lőztetni, ha ők elmentek! Ezt a kis ügyet majd a saját magam rendszere szerint fogom elintézni.

Igy pár perc mulva két erős vadás, a gróf aranyos zöld liberájába öltözve, állt az ajtó előtt, vigyázva, hogy szeges csizmáikkal fel ne karcollják a viaszkon fényes padlót.

A gróf haragosan nézett rájuk.

— Vadászoknak nevezik önök magukat és oly kevéssé van tudomásuk arról, hogy mi történik félméternyre innen, mint ebeimnek itt a tartó szijjon. Tétetetlen barmok! Hány farkast lőttek maguk, mióta beállott a hideg idő?

Az emberek, kik elöszüggedten néztek egymásra, felderültek.

— Ot párt, gróf ur, — felelé a kisebbik a kettő közü, a vaskos jól megtermett Gáspár. S egy mas párt meg-beztünk, úgy ho y csak meggebedni mentek el.

— Ugy hát maguk azt hiszik, hogy teljesítették kötelességüket? De azt kérdem, hallottak-e valamit egy két lábon járó farkasról?

Gáspár keresztet vetett magára.

— A Loup-garbouról, gróf ur? — kérdé és egészséges arca elsápadt.

— On bolond, — felelé ura, — ha nem tud megérteni! vagy gazember, ha csak egy téteti magát. Figyeljen. Azt hiszem, ön nem oly ügygyü, hogy ne tudná, hol vad a kovács műhelye, fél mértföldnyire az én kapumtól?

— Gróf ur engedelmével vakon eltalálnék oda.

— Ez igaz is volt, mert a kovácsnak egy csinos leánya volt, ki jó szemmel nézett Gáspárra.

— Volt-e ott utóbbi időben? egy két hete vagy egy hónap óta?

— Nem, uram.

Gáspár rejtette elméjében, hogy egy jót fog hazudni és állhatatosan megmarad a mellett.

A gróf az ő társához fordult.

— És ön?

— Nem azóta, hogy Gáspárral együtt ott voltam, — felelé a nagy fekete szemöldü Contoi nagyokat libegve az ijedségtől és a szoba melegétől.

Mind a ketten egyszerűen többször jelen voltak azon lázongó összejöveteleken, melyeken Coupe-téte oly szabadon beszélt, leginkább kiváncsiságból s meg is helyeselheték egészen az ő nézeteit, melyek megvalósulása a kenyeret vette volna ki a szájukból.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti főzsetudósítások.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, márc. 16.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Nagyvásár számokban A most lefolyt országos tavaszi vásár általánosságban a leg-sikerültebbnek mondható. Felhajtattott 3950 drb. szarvasmarha 3093 ló, 1722 sertés. Eladott: 2581 szarvasmarha, 1261 ló és 1896 drb. sertés.

Dr. VUCSEKIOS GYULA.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca 4. szám.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác
asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butort raktáron van. Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butortisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS
GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ

*zel gyomor, vesese, hólyagés
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Kapható **Wurst József** fűszer-
csemege- és ásványvíz kereskedés-
ben N. Vár, Rákóczi-ut 7.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig leszállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajátermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek eltogattnak, mérsékelt áron mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

= Nagyhangu ígéretek =

nem sajátunk.

Telefon 249

SZOLID áruk,
PONTOS kiszolgálás,
BECSÜLETES mérés

Telefon 249

jellemzi üzletünket.

Mindennemű fűszer, csemege, ásványvíz, déli gyümölcs, fajalma, friss és szárított főzelék, sóban, ecetben és olajban pácolt halak, tea-vaj, turó, különböző sajt és ét-olaj raktárunkat ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe.
Tisztelettel

Mezey János és Társa fűszer kereskedése

Nagyvárad, Szt. László-tér, nagyvárad takarékpénztár épület.

Uj. Uj. Uj.

Villanyerőre berendezett
modern díszmű és ipari

esztergályos üzlet

Beöthy Ödön- és Arany János-
utca sarkán Nagyváradon.

Tisztelettel értesitem a nagybecsült közönséget, hogy műhelyemben készítek minden ezen szakmába vágó ipari és díszmű esztergályos munkákat. Biliárdgolyókat, dákókat stb. igen jutányos árak mellett, kellő pontossággal és kitűnő szaktudással. Szíves pártfogást kér

Deutsch Miksa, esztergályos.

Abbázia Hotel és pensió Riviera.

Aki otthonias és kellemes lakást óhajt Abbáziában, felhívom az i. t. közönség figyelmét

szállodámra,

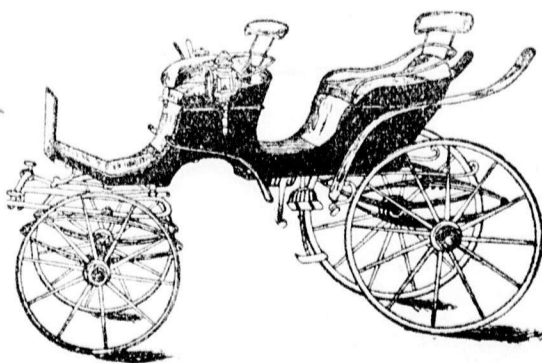
mely a legegánsabb izlést is kielégíti, azonkívül *kitűnő magyar konyhánk* a legjobb hírnévnek örvend. *Szobák gyönyörű tengeri kilátással és figyelmes kiszolgálás.* — Fürdőszoba minden emeleten. — Orvos a házban.

Mérsékelt áron. — Prospektus ingyen.

Magyarok szives pártfogását kéri a tulajdonos

Politzer Gyula.

Uj kocsiraktár! Megnyilik márczius 1-én.



Van szerencsénk Nagyvárad város és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy a nagyvárad kocsikészítő mesterek szakoszi álya által letesített

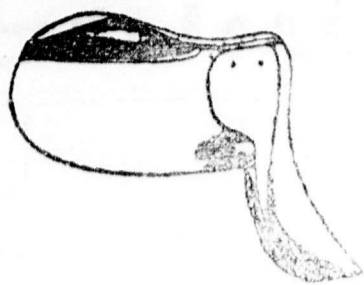
kész kocsiraktár

Nagyváradon, Lukács György-utca 14-ik szám alatt, **márczius 1-én megnyílik**, ahol is a legegánsabb és

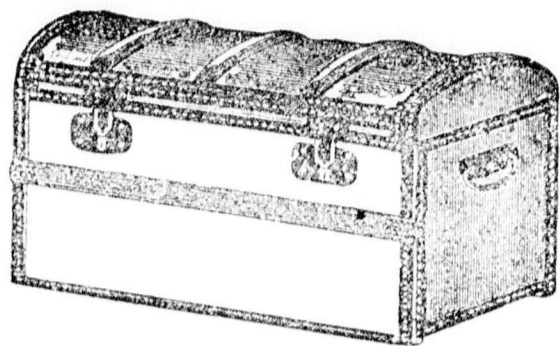
legtartósabb kivitelű kész kocsik, gazdasági járművek, kocsikatrészek és mindennemű kocsifelszerelési cikkek a legjutányosabb árak mellett beszerezhetők, ócska kocsikat becserelelünk, javításokat pontosan és jutányosan eszközölünk.

Tisztelettel

a nagyvárad kocsikészítő mesterek szakosztálya.



LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.



Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tarsolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermekekocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!



Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz



Villamos és műszaki felszerelési vállalat.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, izzólámpák kezelését és szénpálcák szállítását, telefon, telegraf- és villamhárító berendezéseket.

Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat, fűtő és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Mérnöki iroda.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Ertsey Zoltán,
keresk. vezető.

Reichel Henrik,
mérnök.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

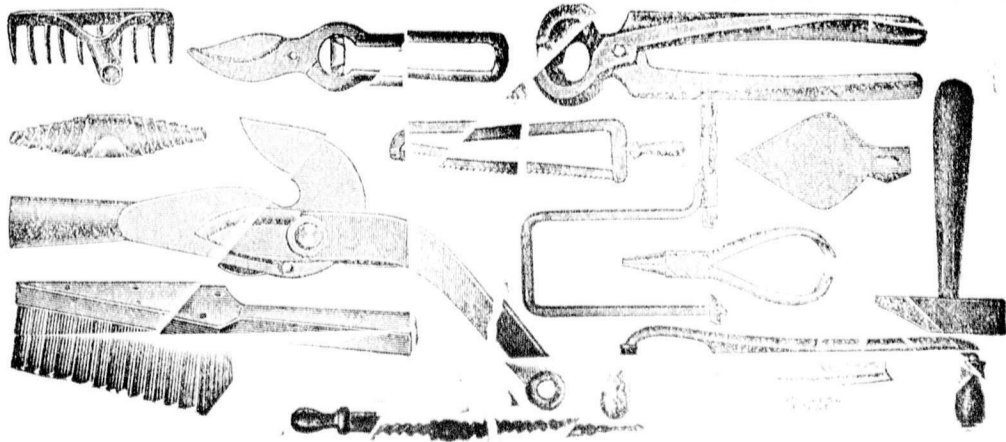
Kerti szerszámok

melyek készen benyeleztve is nagy választékban kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók

legjobb minőségben.



Mérlegek

sárgaréz tányérral vagy márvány lappal

és **súlyok**

állami hitelesítéssel minden nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.